

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 439/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š..., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. J. C., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 56/2012 zo 7. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2013 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 56/2012 zo 7. novembra 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 1/2011-505 z 24. októbra 2011 uznaný za vinného v bode 1 obžaloby zo spáchania pokusu prečinu krádeže podľa § 14 ods. 1, § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, v bode 2 obžaloby zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona a prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona, v bodoch 1 a 3 obžaloby z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona, a to na skutkovom základe uvedenom v obžalobe.

Okresný súd uložil sťažovateľovi podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 42 ods. 1 Trestného zákona, podľa zásad § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. h) a m) Trestného zákona s použitím § 38 ods. 7 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov a 4 mesiace. Okresný súd zaradil sťažovateľa na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia a zároveň mu uložil trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokolvek druhu v cestnej premávke na dobu 3 roky.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona okresný súd zrušil výrok o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 2 T 111/2010 z 30. júla 2010, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na základe podaného odvolania preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku okresného súdu, proti ktorým podal sťažovateľ odvolanie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a v zmysle § 319 Trestného poriadku ho uznesením č. k. 5 To/147/2011-585 z 12. apríla 2012 zamietol, pretože dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podala matka sťažovateľa O. Š. (ďalej len „dovolateľka“) prostredníctvom obhajcu dovolanie, uplatniac dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd dovolanie dovolateľky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku napadnutým uznesením odmietol.

Podľa sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ svoje tvrdenia odôvodnil vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okrem iného takto:

«Ako vyplýva z rozsudok Okresného súdu Senica zo dňa 24. 10 2011. č. k. 2 T 1/2011-505 súd odsúdil sťažovateľa podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., podľa zásad § 41 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h), m) Tr. zák., s použitím § 38 ods. 7 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) rokov a 4 (štyri) mesiace. Pri ukladaní súhrnného trestu súd vychádzal zo zásad upravených v § 41 ods. 2 Trestného zákona v zmysle ktorých ak súd ukladá úhrnný trest za 2 alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých jeden je zločin, spáchanými viacerými skutkami zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprisnejšie trestného o jednu tretinu, súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. U sťažovateľa bola teda zvýšená horná hranicu najprisnejšieho trestného činu a tým bol zločin nedovolaného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. u ktorého je základná trestná sadzba v rozpätí 3 - 8 rokov ale po použití asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. sa tieto hranice zvýšili na rozpätie 6 rokov 4 mesiace dolná hranica a 9 rokov 8 mesiacov horná hranica.

Daný postup pri ukladaní trestu podľa názoru sťažovateľa ale nemožno považovať za akceptovateľný, pretože súd pri určení výšky trestu použil asperačnú zásadu bez ohľadu na to, či so zreteľom na individuálne zvláštnosti spáchania daných trestným činov (máme namyslí predovšetkým skutočnosť, že sťažovateľ sa priznal ku skutku uvedenému v bode 1

v rozsudku Okresného súdu a fakt, že o spáchaní skutkov uvedených v bode 2 a 3 rozsudku Okresného súdu existovali rozsiahle pochybnosti o ich spáchaní, a teda nevyhnutnosť aplikácie zásady trestného konania *in dubio pro reo* a oslobodenie odsúdeného z tejto časti.), osobné vlastnosti a pomery páchatel'a bolo jej uplatnenie nevyhnutné.

V danom prípade súd podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 42 ods. 1 Trestného zákona uplatnil asperačnú zásadu, ktorej použitie bolo automatickým aplikovaním daného ustanovenia upravujúceho asperačnú zásadu, keďže nastali formálne podmienky, ktoré odôvodňovali použitie danej zásady. Sťažovateľ bol tak automaticky považovaný za natoľko nebezpečného páchatel'a, že v záujme ochrany spoločnosti mu musel byť udelený trest odňatia slobody uložený mu nad jednu polovicu sprísnenej trestnej sadzby. Súd pri ukladaní trestu teda odmietol rešpektovať základne zásady ukladania trestu, systematickú súvislosť a samotné ústavné princípy implikované v ústavnom princípe právny štát. Súd tak nemal pristúpiť k formálnemu aplikovaniu ustanovenia, ktoré zvyšuje trest bez vzájomnej súvislosti medzi takto zvýšeným trestom a mierou nebezpečnosti páchatel'a pre spoločnosť. Súd pri ukladaní trestu tak mal zohľadniť základné zásady ukladania trestu..., a síce: § 34 ods. 1... § 34 ods. 3... § 34 ods. 4... § 34 ods. 6... § 39 ods. 1 zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon...

Pri zohľadnení daných ustanovení vyjadrujúcich účel a zásady ukladania trestu, pri zohľadnení ústavných garancií vyplývajúcich z materiálneho chápania princípu právny štát ako sú princíp právnej istoty, spravodlivosti, proporcionality, či primeranosti a pri zohľadnení systematickej súvislosti asperačnej zásady s uvedenými zásadami ukladania trestu, tak súd nemal aplikovať asperačnú zásadu aj keď mu táto povinnosť vyplývala zo zákona. V tejto súvislosti uvádzame rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 258/03, v ktorom ÚS ČR vyjadril názor, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákonného ustanovenia, navyše sa od neho smie a musí odchýliť v prípade, keď to vyžadujú závažné dôvody, účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princíпов, ktorý ma svoj právny základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku. K obdobnému záveru dospel aj ÚS SR, keď vo svojej doterajšej judikatúre sa už niekoľkokrát priklonil k zásade prednosti ústavne konformného výkladu, pričom zdôraznil, že všetky orgány verejnej moci sú povinné vykladať právne normy v prospech realizácie

ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd. (II. ÚS 148/06, m. m. tiež IV, ÚS 96/07, IV. ÚS 95/08).

O tom, že aplikovaním asperačnej zásady došlo k bezdôvodnému zvýšeniu trestu, t. j. bez vzájomnej súvislosti so závažnosťou trestného činu svedčí aj skutočnosť, že ÚS SR nálezom sp. zn. PL. ÚS 106/2011-85 sa vyslovil, že v § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za akceptovateľnú takú právnu úpravu, v zmysle ktorej sú súdy povinné asperačnú zásadu použiť bez ohľadu na to, či so zreteľom na individuálne zvláštnosti konkrétnych trestných činov, osobné vlastnosti a pomery páchatela je jej uplatnenie nevyhnutné. ÚS SR ďalej konštatoval, že, trest ukladaný na základe asperačnej zásady nezabezpečuje spravodlivú rovnováhu medzi záujmom spoločnosti a ochranou základných práv jednotlivca; že je v rozpore s požiadavkou primeranosti trestu, aby samotný viacčinný súbeh automaticky viedol k uloženiu trestu nad jednu polovicu sprísnenej trestnej sadzby, a to obzvlášť, ak by takýto trest mal byť prísnejší ako trest, ktorý by súd mohol uložiť za rovnaké (resp. obdobné) trestné činy spáchané v rámci recidívy.

Sťažovateľ je tak toho názoru, že trest udelený mu Okresným súdom bol zvýšený podľa asperačnej zásady bezdôvodne. Uvedené pochybenie pri ukladaní trestu nebolo odstránené ani v rámci odvolacieho konania pred Krajským súdom Trnava a ani v dovolacom konaní pred Najvyšším súdom SR. Zdôrazňujeme, že Najvyšší súd SR vydal uznesenie, ktorým odmietol sťažovateľove dovolanie dňa 07.11.2012 a právnemu zástupcu bolo doručené až dňa 18. 1. 2013, pričom rozhodnutie ÚS SR, ktorým skorigoval asperačnú zásadu bolo vydané dňa 28. 11. 2012. NS SR tak bez ohľadu na to, že mal zrušiť rozhodnutie o výške trestu, z dôvodu, že aplikovanie asperačnej zásady bolo v danom prípade v rozpore s ústavou, mal dovolacie konanie prerušiť až do rozhodnutie ÚS SR ohľadom súladnosti asperačnej zásady s ústavnými článkami, nakoľko v danom prípade sa vyjadril, že Okresný súd Trnava správne uložil súhrny trest za použitia asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., teda NS SR aplikoval vo svojom rozhodnutí aj dané ustanovenie. Upozorňujeme, že aj keď rozhodnutie ÚS SR bolo zverejnené v zbierke zákonov až 21.12.2012 nič to nemení na skutočnosti, že NS SR musí rešpektovať ústavnosť a nemôže ju ohranič momentom, t. j.

napr. dňom zverejnenia alebo právoplatnosti rozhodnutia o nesúlade ustanovení zákona s ústavou v zbierke zákonov, nakoľko v zmysle čl. 144 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

V tejto súvislosti ešte zdôrazňujeme, že do zásahu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces došlo aj z dôvodu, neštandardného priebehu pojednávania prvostupňového súdu zo dňa 24. 10. 2011 na Okresnom súde Senica, na ktorom neboli dodržané základné práva odsúdeného. Uvedené máme zato predovšetkým z dôvodu, že dňa 24. 10. 2011 na hlavné pojednávanie sa dostavil namiesto riadne zvoleného obhajcu (JUDr. J. C.) obhajca na základe substitučného plnomocenstva (JUDr. D. G.). Odsúdený (v tom čase obžalovaný) sa dozvedel o práceneschopnosti svojho obhajcu priamo pred začatím hlavného pojednávania, a namietal, že nesúhlasí so zastúpením substitučným obhajcom JUDr. D. G., ktorý sa nedokázal orientovať v trestnej veci odsúdeného. Samotný substitučný obhajca na hlavnom pojednávaní uviedol, že nemal možnosť sa stretnúť s odsúdeným z dôvodu časovej zaneprázdnenosti. Sudkyňa prerušila pojednávanie na 10 min, po prestávke substitučný obhajca uviedol, že odsúdený napriek porade nesúhlasil s jeho osobou na obhajobu, advokátom JUDr. D. G. v deň vynesenia rozsudku, a žiadal hlavné pojednávanie odročiť. Avšak súd konštatoval, že nevidí dôvody, prečo by malo byť hlavné pojednávanie odročené. Na žiadosť substitučného advokáta o poskytnutí kópie zápisnice súd konštatoval, že kópiu zápisnice z hlavného pojednávania súd zašle riadne zvolenému obhajcovi poštou. O hlavnom pojednávaní substitučný advokát vyhotovil úradný záznam, v ktorom uviedol, že hlavné pojednávanie sa uskutočnilo aj napriek nesúhlasu odsúdeného s jeho substitúciou, a nebola substitučnému advokátovi odovzdaná kópia zápisnice z tohto pojednávania. Kópia zápisnice z hore uvedeného pojednávania po obdržaní riadne zvoleným obhajcom vykazovala ale určité nedostatky. Chýbali tam vyjadrenia odsúdeného, jeho odmietavý postoj voči substitučnému advokátovi, ako aj konštatovanie samotného substitučného advokáta, že odsúdený (v tom čase obžalovaný) nesúhlasí s jeho substitúciou...

Ďalším pochybením v dôsledku, ktorého došlo do zásahu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces je aj tá skutočnosť, že sťažovateľ skutky uvedené v bode 2 a 3 rozsudku Okresného súd Trnava nespáchal. Zdôrazňuje, že súd dospel k presvedčeniu

o tom, že sťažovateľ spáchal skutky uvedené v bode 2 a 3 rozsudku Okresného súd Trnava len na základe rozporných svedeckých výpovedí. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že samotná svedkyňa N. S. vo svojej prvej výpovedi zo dňa 25. 5. 2010 (pred vznesením obvinenia) uviedla, že u odsúdeného zbraň videla, nosil ju v čiernom puzdre a vozil v aute pod sedadlom aj v lekárničke. Vo svojej výpovedi zo dňa 3. 12. 2010 uviedla, že u odsúdeného zbraň nevidela. Tieto rozpory vo výpovedi mala svedkyňa odstrániť na hlavnom pojednávaní a to zdôvodnením, že 3. 12. 2010 zmenila výpoveď preto, že mala z odsúdeného strach. Toto tvrdenie je však viac ako nepravdepodobné, nakoľko v čase svojej prvej výpovede (ktorú na hlavnom pojednávaní uviedla za pravdivú), sa odsúdený nachádzal na slobode, takže ak mala mať z neho svedkyňa strach, dôvod mala práve vtedy a nie v čase druhej výpovede zo dňa 3. 12. 2010, kedy sa odsúdený nachádzal vo väzbe. Na uvedené rozpory vo výpovediach svedkyne pred vznesením obvinenia chcela poukazovať aj obhajoba, súd jej to však neumožnil, čím došlo súčasne aj k porušeniu práva na obhajobu. Sťažovateľ je tak toho názoru, že práve uvedené sporné skutočnosti, ktoré vnášajú rozsiahle pochybnosti o spáchaní skutkov uvedených v bodoch 2 a 3 napadnutého rozsudku sťažovateľom si nevyhnutne vyžadovali aplikáciu zásady trestného konania in dubio pro reo a oslobodenie sťažovateľa z tejto časti obžaloby.

Z uvedeného tak vyplýva, že NS SR uznesením zo dňa 07. 11. 2012. č. k. 1 Tdo/56/2012 z dôvodov popísaných vyššie v texte porušil sťažovateľovo právo na spravodlivý proces. K porušeniu ústavné právo sťažovateľky na spravodlivý proces teda došlo z dôvodu arbitrárnosti, ktorá spočívala v tom, že NS SR dospel k svojmu rozhodnutia porušujúc ustanovenia trestného zákona, systematickú súvislosť a samotné ústavný princípy implikované v ústavnom princípe právny štát. Zdôrazňujeme tak, že právo na spravodlivý proces je teda naplnené aj tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).»

Porušenie základného práva podľa čl. 17 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru odôvodnil sťažovateľ taktiež uplatnením asperačnej zásady okresným súdom pri

rozhodovaní o treste a poukázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 (ďalej len „nález ústavného súdu z 28. novembra 2012“), v ktorom ústavný súd vyslovil, že § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s čl. 1 ústavy.

Preto podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd „uznesením zo dňa 07. 11. 2012. č. k. 1 Tdo/56/2012, ktorým odmietol sťažovateľovo dovolanie a ktorým potvrdil, že Okresný súd Trnava správne uložil súhrny trest za použitia asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., došlo do zásahu práva sťažovateľa na osobnú slobodu nad rámec legitímneho záujmu spoločnosti na stíhaní a potrestaní sťažovateľa“.

Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 07. 11. 2012. č. k. 1 Tdo/56/2012 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na ochranu osobnej slobody vyplývajúce z čl. 5 ods. 1 Dohovoru a čl. 17 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 07. 11. 2012. č. k. 1 Tdo/56/2012 porušené bolo.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 07. 11. 2012. č. k. 1 Tdo/56/2012 sa zrušuje a vec sa Najvyššiemu súdu SR vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd SR je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 4.000.- eur na účet právneho zástupcu sťažovateľa...

5. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní vo výške 331,13 € od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného

základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolateľka vo svojom dovolaní primárne namietala porušenie sťažovateľovho práva na obhajobu [dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], a to tým, že na okresnom súde sa 24. októbra 2011 uskutočnilo hlavné pojednávanie napriek tomu, že sťažovateľ nesúhlasil so substitučným zastúpením svojho obhajcu JUDr. C. substitútom JUDr. G., s ktorým sa sťažovateľ predtým nestretol, čo zahlásil do zápisnice, avšak v písomnom vyhotovení zápisnice z hlavného pojednávania táto námietka chýba.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že „Dovolací súd z predloženého

spisového materiálu zistil, že obhajca obvineného JUDr. J. C. dňa 14. októbra 2011 splnomocnil na zastupovanie svojho klienta na hlavnom pojednávaní konanom dňa 24. októbra 2011 na Okresnom súde Senica substitučného obhajcu JUDr. D. G., ktorý splnomocnenie prijal. Následne sa substitučný obhajca zúčastnil predmetného hlavného pojednávania, kde uviedol, že z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti sa nemohol skontaktovať s obvineným.

Samosudkyňa preto pojednávanie prerušila na 10 minút a po opätovnom pokračovaní v pojednávaní konštatovala zachovanie 5-dňovej lehoty na prípravu pojednávania.

Z predmetnej zápisnice pritom nevyplýva tvrdenie obvineného a substitučného obhajcu, že obvinený viackrát predniesol svoj nesúhlas so substitučným zastupovaním. Dovolací súd preskúmal aj zvukový záznam vyhotovený z predmetného pojednávania, avšak ani z neho nie je možné preukázať nesúhlas obvineného a tvrdenie substitučného obhajcu, že túto skutočnosť žiadal zaprotokolovať do zápisnice, nakoľko samotný zvukový záznam začína až oboznámením sa samosudkyne s rozsudkom Krajského súdu v Trnave a výpočtom úkonov, ktorých vykonanie nariadil odvolací súd.

Zároveň najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinený J. Š. dňa 29. októbra 2010 splnomocnil JUDr. J. C. na zastupovanie v danej trestnej veci. Súčasťou plnomocenstva bol aj súhlas obvineného, aby si splnomocnený advokát za seba ustanovil zástupcu, preto jeho ďalší súhlas potrebný nebol.

V konaní bola zachovaná lehota na prípravu na pojednávanie, zvolený obhajca JUDr. C. zabezpečil riadne a v dostatočnom predstihu doručenie celého spisového materiálu substitučnému obhajcovi, zo zápisnice ani zo zvukového záznamu nebola preukázaná žiadosť obvineného o odročenie pojednávania, preto námietka dovolateľky ohľadne porušenia práva obvineného na obhajobu nie je dôvodná.“

Dovolateľka taktiež napadla vykonané dôkazy a iné okolnosti spáchania skutkov [dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] poukázaním na rozpornosť vo výpovediach svedkyne S., ako aj tým, že výpovede svedkov S. a R. sú len

nepriamymi dôkazmi, ako aj nedostatočným preukázaním, že sťažovateľ manipuloval so zbraňou.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že „*Súd prvého stupňa v otázke viny obvineného Š. vykonal rozsiahle dokazovanie, z ktorého mal za preukázané, že obvinený spáchal skutok tak, ako mu bolo v obžalobe kladené za vinu. Zároveň na základe uznesenia Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. augusta 2011, sp. zn. 5 To 307/2011, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu, doplnil dokazovanie v požadovanom rozsahu. Uvedenými námietkami sa podrobne zaoberal aj odvolací súd, ktorý nezistil žiadne pochybenia.*“.

V súvislosti s citovaným odôvodnením vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku poukazuje ústavný súd aj na príslušnú časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 To 147/2011 z 12. apríla 2012, v ktorej sa uvádza: „*Je pravdou, že výpovede svedkov F. R. a N. S. sú nepriamymi dôkazmi, avšak tak ako na to poukázal aj prvostupňový súd nepochybne rozhodujúcim dôkazom v tomto smere bolo znalecké dokazovanie Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Bratislava z odboru kriminalistiky, odvetvie kriminálnej balistiky a k záverom týchto znaleckých posudkov bol na hlavnom pojednávaní vypočutý aj znalec ppkl. Ing. P. S. Z jeho výpovede bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že zbraň zaistená na mieste činu v objekte Slovenského hodvábu, predtým zabalená v červenej taške, je totožná so zbraňou, ktorá bola použitá na poškodenie vozidla F. R. zn..., ku ktorému došlo dňa 25. 05. 2010, keďže plášte a jadra striel, ktoré boli vystrelené na toto osobné motorové vozidlo, boli skutočne vystrelené zo zbrane zn... kal..., výrobné číslo..., ktorú obžalovaný odhodil pri úteku z miesta činu.*

Aj odvolací súd obranu obžalovaného v tom smere, že zbraň našiel v objekte zábavného centra, považuje za účelovú a vyvrátenú vykonaným dokazovaním na hlavnom pojednávaní. Predovšetkým z výpovede M. K. vyplýva, že obžalovaný v tomto smere nevypovedal pravdu, pretože do príslušných priestorov zábavného centra má kľúče iba on, teda svedok priestory vždy po práci skontroloval. Je teda vylúčené, aby tam obžalovaný našiel tašku so zbraňou.

Treba tiež poukázať na tú skutočnosť, že nájdená zbraň bola použitá aj na strelbu na vozidlo svedka R., ktorého obžalovaný pozná. Ide o súčasného priateľa jeho bývalej priateľky. Je preto nemožné, aby práve tá istá zbraň, z ktorej sa malo strieľať na vozidlo súčasného priateľa bývalej priateľky obžalovaného, bola náhodou položená v zábavnom centre a túto náhodou zobral pri úteku práve obžalovaný.

Na základe vykonaného dokazovania aj odvolací súd mal vinu obžalovaného v bodoch 2 a 3 rozsudku za preukázanú, a to najmä nepriamymi dôkazmi ako výpovedami svedkov T. K., S. M., V. D., ktoré ohľadne týchto skutkov usvedčovali obžalovaného z ich spáchania, keď potvrdili, že obžalovaný prehodil cez plot červenú tašku, autolekárníčku, a ktoré miesto bolo ihneď zaistené policajtmí, kde sa našla strelná zbraň a našli sa v nej aj ďalšie predmety, ktoré obžalovaný pri vlámaní do zábavného centra použil. V tomto smere odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré si osvojil v celom rozsahu a v podrobnostiach naň poukazuje.

Neobstojí ani námietka obhajoby v tom smere, že samotný obžalovaný vo svojej výpovedi uviedol, že v ranných hodinách prišiel do S. na motorovom vozidle..., pričom svedkyňa S. uviedla, že zbraň nosil obžalovaný v čiernom puzdre pod sedadlom. Nie je teda zrejmé odkiaľ by obžalovaný zobral červenú tašku zn..., v ktorej sa zbraň nachádzala. Táto námietka sa javí odvolaciemu súdu ako irelevantná, pretože od času, kedy sa obžalovaný priatelil so svedkyňou S., uplynula dlhšia doba, preto za tento čas mohol obžalovaný zbraň premiestniť do akéhokoľvek puzdra.

Svedkovia F. R. a N. S. teda nepriamo usvedčovali obžalovaného zo spáchania žalovanej trestnej činnosti a výpovede týchto svedkov logicky nadväzujú na znalecké posudky Kriminelistického a expertízne ústavu Policajného zboru Bratislava, o totožnosti zbrane a dokumentáciu zaistenú na mieste činu z poškodenia vozidla zn... na... ulici, pred domom č... 25. 05. 2010 v H. Ako na to poukázal už okresný súd, tieto dôkazy i keď nepriame v podstatných skutočnostiach na seba navzájom logicky nadväzovali a vytvorili ucelenú reťaz dôkazov, na základe ktorých potom bez akýchkoľvek pochybností mal okresný súd vinu obžalovaného za preukázanú.“

Dovolateľka napokon namietala nesprávnosť uloženia súhrnného trestu [dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, že bol uložený trest mimo

zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa], keď vyjadrila názor, že okresný súd pochybil pri uložení trestu, keď aplikoval asperačnú zásadu a uložil súhrnný trest namiesto úhrnného trestu, keďže peňažný trest uložený rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom už bol vykonaný.

Vo vzťahu k uvedenému najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že „S otázkou druhu trestu sa vo svojich rozhodnutiach už dostatočne vysporiadali oba súdy nižšieho stupňa, ktoré poukázali na skutočnosť, že obvinený... nemal vykonaný trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá, uložený mu trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 30. júla 2010 sp. zn. 2 T 111/2010, preto okresný súd správne obvinenému uložil súhrnný trest za použitia asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. vo výmere 6 rokov a 4 mesiace, t. j. na dolnej hranici upravenej trestnej sadzby. Dovolacia námietka dovolateľky, že obvinený už vykonal peňažný trest, nemá preto opodstatnenie, a dovolací súd dospel k záveru, že súhrnný trest bol obvinenému uložený správne.“

Poukazujúc na citované časti rozhodnutí všeobecných súdov konajúcich v trestnej veci sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že tieto súdy sa s námietkami sťažovateľa, ktoré tvoria obsah jeho sťažnosti, zaoberali a vysporiadali ústavne akceptovateľným spôsobom. Ústavný súd nemá aj vzhľadom na svoje ústavné postavenie dôvod spochybňovať závery tak krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, keďže ich nemožno považovať za arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené. Odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sú vo vzťahu k sťažovateľom namietaným skutočnostiam celkom zrozumiteľné a logické a nemožno ich považovať za svojvoľné. Ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľné závery najvyššieho súdu vyjadrené v jeho dovolacom uznesení, v ktorom vo vzťahu k dovolacím dôvodom zaujal ústavne konformné závery, a to tak z hľadiska stabilizovanej judikatúry najvyššieho súdu, ktorú uplatňuje v dovolaciach konaniach, ako aj z hľadiska konkrétnych okolností trestnej veci sťažovateľa.

Navyše, ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že kópia zápisnice z hlavného pojednávania uskutočneného na okresnom súde 24. októbra 2011 vykazovala

určité nedostatky spočívajúce aj v absencii odmietavého postoja sťažovateľa proti substitučnému advokátovi, poukazuje na § 60 Trestného poriadku, podľa ktorého o oprave, doplnení a námietkach proti záznamu alebo proti zápisnici rozhodne orgán, o ktorého záznam alebo zápisnicu ide. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť.

Ústavný súd už vo veci sp. zn. IV. ÚS 322/09 (obdobne tiež pozri I. ÚS 438/2010 alebo IV. ÚS 23/2011) uviedol, že vznesenie námietky proti obsahu zápisnice (§ 40 ods. 3 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku) vzhľadom na povinnosť súdu, ktorú vznesenie takejto námietky zakladá, považuje za iný právny prostriedok, ktorý sťažovateľom zákon na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytoval a na použitie ktorého boli v okolnostiach daného prípadu podľa označeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku oprávnení (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd na tomto základe zároveň konštatoval, že v predmetnej veci mali sťažovatelia k dispozícii procesný nástroj spôsobilý napraviť vytýkané pochybenie vo veci konajúceho súdu priamo v rámci prebiehajúceho súdneho konania.

Uvedený právny názor možno podľa názoru ústavného súdu aplikovať aj na § 60 Trestného poriadku, z ktorého znenia vyplýva, že aj v posudzovanej veci mal sťažovateľ, ktorý bol prítomný na hlavnom pojednávaní, k dispozícii účinný procesný nástroj, prostredníctvom ktorého mohol a mal namietať nedostatky v zápisnici. Ak sťažovateľ neuplatnil postup podľa § 60 ods. 1 Trestného poriadku, nemôže účinne namietať v konaní pred ústavným súdom nedostatky v zápisnici okresného súdu z 24. októbra 2011.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru okrem iného aj poukazom na uplatnenie asperačnej zásady (§ 41 ods. 2 Trestného zákona) všeobecnými súdmi pri rozhodovaní o treste. Argumentuje pritom aj nálezom ústavného súdu z 28. novembra 2012 a uvádza, že jej uplatnenie nerešpektuje požiadavku primeranosti trestu a jeho individualizáciu tým, že nezakotvuje možnosť, ale bezvýnimočnú povinnosť súdu v prípade zbíhajúcich sa trestných činov zvýšiť hornú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu, a zároveň uložiť páchatelovi trest nad jednu

polovicu takto určenej trestnej sadzby trestu odňatia slobody. Zdôrazňuje, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 56/2012 zo 7. novembra 2012 mu bolo doručené až v januári 2013 a nález ústavného súdu z 28. novembra 2012 bol zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky ešte 21. decembra 2012.

K uplatnenej námietke sťažovateľa ústavný súd poukazuje na to, že všeobecné súdy rozhodujúce v trestnej veci sťažovateľa postupovali pri ukladaní trestu podľa v tom čase platného právneho predpisu, a preto je v tejto súvislosti potrebné poukázať na to, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, I. ÚS 130/06, I. ÚS 371/06).

Ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku. Zároveň v tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že rozhodovanie o obnove konania nepatrí do právomoci ústavného súdu, ale miestne a vecne príslušného všeobecného súdu.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšším súdom prezentované zistenia sa opierajú o relevantnú právnu úpravu a sú dostatočne odôvodnené. Najvyšší súd postupoval ústavne konformným spôsobom, keď poukazom na príslušné ustanovenia Trestného poriadku sa dovolaním vecne nezaoberal, ale podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku ho odmietol pre nesplnenie dovolacích dôvodov.

Podľa názoru ústavného súdu za daných okolností neexistuje medzi obsahom základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru a obsahom dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o vyslovení porušenia práv sťažovateľa v zmysle petitu jeho sťažnosti.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým došlo k odmietnutiu dovolania smerujúceho proti uzneseniu krajského súdu, je zjavne neopodstatnená a z toho dôvodu rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2013